

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Tos/15/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320010782
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Monok
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8320010782.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Monoka a sudcov JUDr. Evy Rešatkovej a JUDr. Mariána Mačuru na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26.05.2021, v trestnej veci proti obv. A.. C. G. v konaní o uloženie ochranného liečenia, o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Humenné sp. zn. 3Nt/5/2020 zo dňa 04.03.2021 jednomyseľne takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. poriadku **z r u š u j e** napadnuté uznesenie.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. zákona obv. A.. C. G., nar. XX.XX.XXXX v F., trvale bytom P., S. XXXX/XXX, u k
l a d á ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 73 ods. 1 Tr. zákona uložil obv. A.. C. G. ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou.

Proti tomuto uzneseniu podal okresný prokurátor v zákonom stanovenej lehote sťažnosť, ktorú následne aj písomne odôvodnil. Uviedol, že napadnuté uznesenie považuje za nezákonné a že sa nestotožňuje so záverom prvostupňového súdu, podľa ktorého uloženie ochranného liečenia ústavnou formou by znamenalo neprimeraný zásah do ľudských práv a ľudských slobôd A.. C. G. a preto mu uložil, s ohľadom na jeho aktuálny zdravotný stav a s prihliadnutím na skutočnosti uvádzané svedkyňou B., ochranné liečenie ambulantnou formou, ktorá predstavuje miernejší zásah do práv a slobôd a zároveň je postačujúce na ochranu spoločnosti. Sťažovateľ poukázal na znalecký posudok z odvetvia psychiatria H.. C. J., podľa ktorého obvinený A.. C. G. trpí nešpecifikovanou demenciou ťažkého stupňa a tiež syndrómom závislosti od alkoholu, ktoré môže byť prípadným nebezpečenstvom pre jeho okolie v zmysle opakovaného sa správania, pre ktoré bol stíhaný. Znalec okrem iného uviedol, že psychiatrická liečba nemôže zvrátiť priebeh choroby, iba čiastočne spomaľuje jej zhoršovanie. Aktuálne však už demencia dosiahla ťažký stupeň a stav už nie je možné zmeniť. Znalec preto navrhol zväziť nariadenie ochrannej psychiatrickej liečby ústavnou formou, a to z dôvodu, že obvinený doma býva sám, úroveň demencie u neho dosahuje taký stupeň, že obvinený je odkázaný na pomoc a opateru druhej osoby pri zabezpečovaní si základných životných potrieb, nie je schopný fungovať samostatne v domácnosti a preto nie je možné ani zabezpečiť, aby pravidelne užíval ordinované lieky a nepožíval alkohol. Za najvhodnejšie je umiestnenie obvineného v Zariadení sociálnych služieb, kde bude mať zabezpečenú starostlivosť a bude zabezpečený dohľad na dodržiavaním abstinencie a taktiež bude zabezpečené aj pravidelné užívanie liekov. Na záveroch svojho znaleckého posudku znalec zotrval aj pri svojom výsluchu na verejnom zasadnutí dňa 04.03.2021, po výsluchu svedkyne X. B., sestry obvineného A.. C. G., ktorá sa má o neho t.č. starať a to tak, že ho navštevuje, dáva mu lieky a stravu, naloží mu oheň a pod. Na ústavnej forme ochrannej liečby znalec zotrval z dôvodu, že ani za pomoci príbuzných nie je možné zabezpečiť výkon nariadenej ochrannej liečby. Podľa znalca ak by chceli posudzovaného nasilu odviezť na kontroly k lekárovi, mohla by sa u neho objaviť agresivita, ktorá by mala smerovať aj k najbližším príbuzným a preto trvá na ústavnej forme liečby. K tvrdeniam svedkyne B., že jej brat prišiel stlmený

z liečenia, znalec uviedol, že je to prirodzený účinok liekov, ktoré sa dávajú na tlmenie agresívnych prejavov. Liečba ako taká v ambulantnej podobe dokáže zachytiť aj ten tlmivý účinok samotných liekov, či nie je nadmerný - až priveľmi stlmený. Toto však dokáže posúdiť lekár na základe kontroly a zhodnotenia stavu. K pošpiňovaniu sa v rámci obydlija znalec uviedol, že uvedené prejavy môžu súvisieť so stupňom mentálneho postihnutia jeho pamäťových a rozumových schopností, keď nerozlišuje čo je správne a čo nesprávne. Schudnutie je možné vysvetliť tak, že v rámci nemocnice naozaj niekto nedozrel z personálu, či zjedol stravu, ktorá mu bola podaná alebo nie, čo doma sestra dokáže odkontrolovať. Je riziko, že v rámci ambulantnej liečby nebude spolupracovať, mohlo by dôjsť k zhoršeniu jeho stavu a mohlo by dôjsť k zvýrazneniu agresívneho správania voči okoliu. Výhoda pri ústavnej forme podľa znalca je tá, že jeho stav je sledovaný 24 hodín personálom, ktorý je na to školený a ktorý dokáže reagovať na prípadné zmeny jeho psychického stavu. Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor navrhol zrušiť napadnuté uznesenie ohľadne ambulantnej formy ochranného psychiatrického liečenia a obvinenému A.. C. G. uložiť ústavné liečenie.

K sťažnosti prokurátora sa písomne vyjadrila sestra obvineného X. B., ktorá je osobou oprávnenou podať sťažnosť v prospech obvineného. Uviedla, že na verejnom zasadnutí 04.03.2021 sa nezmenila o tom, že sa bude natrvalo o brata, C. G., starať. O umiestnení do Sociálnej starostlivosti uvažovali už koncom leta, keď bol brat hospitalizovaný v Michalovciach. Rozhodli sa pre špecializované zariadenie v Továrnom z dôvodu, že je zamerané aj na psychické poruchy ľudí, je blízko ich bydliska a na tomto oddelení pracuje rodinná príbuzná. Žiadosť im zamietli, lebo keď ju podával starší brat, tak nebola vlastnoručne podpísaná žiadateľom, t.j. C. G. a bola bez zdravotnej dokumentácie. Ale obratom im z VÚC Prešov poslali novú žiadosť, ktorú zatiaľ nezrealizovali pre pandemické opatrenia, ktoré trvali doteraz a tiež obavou z nákazy. Nemôže sa nevyjadriť aj k zdôvodneniu sťažnosti okresného prokurátora, lebo tam vidí zo strany prokuratúry zaujatosť. Vie o bratovom zdravotnom stave, aj o tom, či je pre okolie nebezpečný. Tento stav už trvá dlho (celé roky) a nikomu neublížil ani nikoho neohrozil. Pod vplyvom alkoholu je hlučný, vulgárne nadáva, vyhráža sa, ale nikomu cudziemu neublížil. V takzvanom „ohrození“ je iba ona, keď obvinenému povie niečo, čo ho rozčúli, vynadá mu alebo poukáže na jeho nevhodné správanie, ale nemá z neho strach. Nechce tým povedať, že je v poriadku. Aj dva až tri týždne je v pohode, kľudný, spolupracuje, vníma, ale štvrtý týždeň nastane pravý opak, kričí, nadáva jej, vyháňa ju preč, nechce jesť, rozpráva sám so sebou, atď. Vtedy sa mu menej ukazuje na oči a on sa postupne ukludňuje a normalizuje sám doma. A čo sa týka doterajšej liečby, tak tá mu viac poškodila než doterajšie pitie alkoholu, oveľa viac mu prehĺbila demenciu a vzala mu aj to, čo ešte fungovalo, aby vnímal, že je človek. V tejto situácii, v ktorej sa nachádza, trpí najviac obvinený sám, pretože tam je dominantná schizofrénia a nie demencia, ktorá doteraz liečená nebola, iba bolo utlmované jeho vedomie.

Na základe podanej sťažnosti preskúmal krajský súd v zmysle ust. § 192 ods. 1 Tr. poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Prvostupňový súd napadnuté uznesenie odôvodnil v podstate tým, že uloženie ochranného liečenia ústavnou formou by znamenalo neprimeraný zásah do ľudských práv a základných slobôd A.. C. G.. S ohľadom na aktuálny zdravotný stav obvineného a s prihliadnutím na skutočnosti uvádzané svedkyňou B. preto uložil obvinenému miernejšiu ambulantnú formu ochranného psychiatrického liečenia.

Uvedený záver prvostupňového súdu však nezodpovedá vykonaným dôkazom a ani zákonnej úprave ochranného liečenia.

Podľa § 73 ods. 1 Tr. zákona súd uloží ochranné liečenie v prípadoch uvedených v § 39 ods. 2 písm. c) a § 40 ods. 1 písm. c) alebo ak páchatel činu inak trestného nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný.

Podľa § 74 ods. 1 Tr. zákona ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon

trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulatnom zariadení.

V predmetnej veci pochybnosti nie sú o tom, že v prípade obvineného A.. C. G. sú splnené podmienky pre uloženie ochranného psychiatrického liečenia podľa § 73 ods. 1 Tr. zákona, nakoľko ide o páchatel'a činu inak trestného, ktorý nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a jeho pobyt na slobode je nebezpečný. Trestné stíhanie A.. C. G. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona bolo zastavené len pre jeho nepríčetnosť v čase činu, ktorá bola preukázaná znaleckým posudkom z odvetvia psychiatria H.. C. J..

Nesprávne však prvostupňový súd vyhodnotil podmienky pre rozhodnutie o forme ochranného liečenia.

Z ust. § 74 ods. 1 Tr. zákona vyplýva, že sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti, a len ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia. V predmetnej veci však vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti nie je možné očakávať, že účel ochranného liečenia splní aj ambulantné liečenie.

V prvom rade je potrebné poukázať na výsluch znalca z odvetvia psychiatria H.. C. J. na verejnom zasadnutí a na jeho znalecký posudok. Znalec u obvineného zistil, že obvinený trpí nešpecifikovanou demenciou ťažkého stupňa a syndrómom závislosti od alkoholu, pričom v dôsledku pokročilej demencie v čase spáchania činu nemohol rozpoznať nebezpečnosť svojho konania a nemohol svoje konanie ovládať. Zároveň skonštatoval, že obvinený má sklony k agresívnemu konaniu a navrhol mu nariadiť ochrannú psychiatrickú liečbu ústavnou formou z dôvodu, že obvinený doma býva sám, úroveň demencie u neho dosahuje taký stupeň, že je odkázaný na pomoc a opateru druhej osoby pri zabezpečovaní základných životných potrieb, nie je schopný fungovať samostatne v domácnosti a preto nie je možné ani zabezpečiť, aby pravidelne užíval ordinované lieky a nepožíval alkohol. Na týchto záveroch znalec zotrval aj po oboznámení nových skutočností na verejnom zasadnutí 4.3.2021.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že obvinený sa agresívne správal aj v priebehu trestného stíhania, keď prišiel k pokladni čerpacej stanice Slovnaft a začal kričať, že ich tam všetkých pozabíja sekerou, vytiahol vreckový nožík a kľúče, vybehol k autám, začal kopať do pristavených áut a udierať kľúčmi po kapotách. V dôsledku takéhoto konania, keď aj počas transportu políciou a RZP sa opakovane vyhrážal pozabíjaním, bol v dobe 21.07.2020 - 01.10.2020 hospitalizovaný v Psychiatrickej nemocnici Michalovce, n. o.. Po dohovore s príbuznými bol obvinený prepustený do ambulantnej starostlivosti obvodného psychiatra s tým, že vzhľadom ku ťažkému kognitívnemu deficitu pri dementnom syndróme je u obvineného nutná 24-hodinová opatrovateľská starostlivosť, dohľad nad užívaním predpísaných liekov a pomoc pri hygiene a bežných denných aktivitách. Zároveň bolo dané odporúčanie, aby sa hlásil na psychiatrickú ambulanciu do 3 dní od prepustenia.

Zo svedeckej výpovede sestry obvineného X. B. je však zrejmé, že sa obvineného nepodarilo dostať do ambulancie lekára ani do dňa konania verejného zasadnutia 04.03.2021, teda ani za 5 mesiacov po prepustení z Psychiatrickej nemocnice, n. o.. Vo svojom vyjadrení tiež priznala, že aj keď je obvinený dva až tri týždne v pohode, tak potom štvrtý týždeň nastane pravý opak a vtedy sa mu menej ukazuje na oči.

Z uvedených skutočností je zrejmé, že vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti nie je možné očakávať, že účel splní ambulantné liečenie.

Preto krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a obvinenému uložil ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou.

jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.